

Dr hab. Agnieszka Kwiatek-Sołtys, prof. UP
Instytut Geografii
Wydział Nauk Społecznych
Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

OCENA

osiągnięć naukowych, aktywności dydaktycznej i organizacyjnej dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

Ocena dorobku naukowego oraz działalności dydaktycznej i organizacyjnej dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej została przygotowana w odpowiedzi na pismo Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, Dziekana Wydziału, Profesora dr hab. Pawła Churskiego. Recenzję sporządzono w oparciu o Ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.). Została ona opracowana na podstawie dostarczonych w wersji papierowej i elektronicznej dokumentów w postaci autoreferatu w języku polskim i angielskim, załączonych publikacji, w tym zbioru 10 prac stanowiących dzieło, wykazu wszystkich opublikowanych prac oraz informacji o osiągnięciach dydaktycznych i organizatorskich.

Dr Barbara Konecka-Szydłowska jest absolwentką Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Uzyskała stopień magistra geografii na podstawie pracy magisterskiej pt. „Struktura przestrzenna sfery usług w gminie Nowy Tomyśl” napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Henryka Rogackiego. Po studiach podjęła pracę na stanowisku początkowo asystenta, później adiunkta, a obecnie starszego wykładowcy w Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Na podstawie rozprawy doktorskiej pod tytułem „Rozwój społeczno-gospodarczy Nowego Tomyśla w okresie transformacji systemowej” otrzymała stopień naukowy doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 12 listopada 2002 roku. Promotorem w przewodzie doktorskim była prof. dr hab. Teresa Czyż, a recenzentami pracy prof. dr hab. Jan Łoboda oraz prof. dr hab. Henryk Rogacki.

Ocena osiągnięcia naukowego w rozumieniu ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym art.16 ust.2 oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki

Zgodnie z ustawą Habilitantka przedłożyła do oceny osiągnięcie naukowe w postaci powiązanych tematycznie publikacji opatrzonych post factum wspólnym tytułem „Małe miasta we współczesnych procesach przemian regionalnego systemu osadniczego”.

Zbiór publikacji stanowiących dzieło, tworzy 10 prac, opublikowanych w latach 2010-2018, w których Autorka jest samodzielnym autorem (sześć prac) lub głównym współautorem, co oznacza szacunkowy udział Habilitantki na poziomie 60% (trzy prace) i 75% (jedno opracowanie). Taki układ przedstawionych prac nie budzi wątpliwości, choć w przypadku współautorskiej pracy z 2013 roku, zatytułowanej „Perspectives for development of small towns in Wielkopolska voivodship”, która stanowi rozdział monografii opublikowanej w Lipsku, trudno jest jednoznacznie wskazać wkład samej Autorki. Obok trzech rozdziałów w monografiach i seriach monograficznych, pozostałe prace składające się na omawiane dzieło to artykuły opublikowane w znaczących czasopismach znajdujących się na liście czasopism MNiSW, dwa z nich są indeksowane w bazie Web of Science.

Ocenę przedstawionego do oceny osiągnięcia naukowego przeprowadziłam w dwóch ujęciach, po pierwsze krótko oceniając w kolejności chronologicznej dziesięć wskazanych przez dr Barbarę Konecką-Szydłowską opracowań, a następnie odnosząc się do tej części autoreferatu, która omawia i łączy przedstawione prace.

Pierwsza z prac opublikowana w 2010 roku [Konecka-Szydłowska, B. (2010). Proces dywersyfikacji struktury gospodarczej małych miast Wielkopolski. *Prace Naukowe/Akademia Ekonomiczna w Katowicach*, 139-151.] dotyczy procesu zróżnicowania struktury gospodarczej małych miast Wielkopolski. Artykuł ma charakter analityczny, brak w nim odniesienia do literatury przedmiotu i podobnych badań z tego zakresu. Zróżnicowania pracujących dokonano według sekcji PKD z podziałem na rolnictwo, przemysł oraz usługi, Autorka nie poddaje jednak krytycznej ocenie wykorzystanej bazy źródłowej, a ujęcie i zróżnicowanie działalności usługowej zostało bardzo zmarginalizowane. Niemniej ważne jest tu zwrócenie uwagi na postępującą tercjalizację struktury miast. Badanie, które przeprowadzono dla lat 1993-2006 na zbiorze wszystkich małych miast województwa, doprowadziło do ich klasyfikacji ze względu

na wartość wskaźnika dywersyfikacji. Praca jest poprawnie przeprowadzoną analizą. Jak Autorka sama zauważa określenie stopnia konkurencyjności małych miast i jego wzrostu w związku z rozwojem działalności o wyższej jakości w zakresie przemysłów wysokiej techniki i usług wyższego rzędu wymaga przeprowadzenia dalszych, bardziej szczegółowych badań.

Kolejna praca, opublikowana w tym samym roku [Konecka-Szydłowska, B., Zuzańska-Żyśko, E., & Szmytkie, R. (2010). Role of services in the economies of small towns of Silesia region and Wielkopolskie voivodehip. *Bulletin of Geography. Socio-economic series*, 14(14), 51-62.] poświęcona jest roli usług w gospodarce małych miast, stanowi zatem bardzo dobre uzupełnienie poprzedniego opracowania. Dotyczy ona, oprócz województwa wielkopolskiego także trzech innych województw: dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego, co pozwoliło bliżej poznać rolę usług w małych miastach w zróżnicowanych pod względem społeczno-gospodarczym regionach. Choć przeprowadzona analiza jest poprawna i wnikliwa, to prezentowane dane ujęto statycznie i przedstawiono osobno dla badanych województw, co nie ułatwia syntetycznego spojrzenia na badane jednostki. Wnioski ujęte w konkluzjach odzwierciedlają wyniki przeprowadzonych badań, które potwierdzają rosnącą tercjalizację, a także wyższy poziom rozwoju usług w miastach województwa wielkopolskiego na tle pozostałych badanych województw oraz zróżnicowanie rozwoju usług w zależności od wielkości ośrodka. Autorzy odnoszą się przy tym tylko do nielicznej grupy prac polskich podejmujących problematykę funkcji usługowej.

Wysoko oceniam współautorskie opracowanie dotyczące perspektyw rozwoju małych miast w województwie wielkopolskim [Kaczmarek, U., & Konecka-Szydłowska, B. (2013). Perspectives for development of small towns in Wielkopolska voivodeship. In *Kleinstädte in Mittel-und Osteuropa: Perspektiven und Strategien lokaler Entwicklung. Forum ifl* (No. 19, pp. 66-88.]. W pracy znajdują się odniesienia do polityki rozwoju przestrzennego. Rozwój, wzmocnienie i podtrzymanie funkcji małych miast i ich potencjału gospodarczego powinien opierać się na funkcjach endogenicznych. Wprowadzenie zawiera podstawowe dane (podobnie jak w poprzednich pracach) o sieci osadniczej województwa. Zwrócono tutaj jednak dodatkowo uwagę na rolę położenia geograficznego w aspekcie odległości od ośrodka metropolitalnego. Praca jest studium przypadku pięciu małych miastach, ich opis uwzględnia dominanty rozwoju, prowadzoną współpracę na różnych płaszczyznach, aktualnie realizowane projekty, a także odniesienie do historii i podstawowych funkcji. Badane ośrodki stanowią dobre i wręcz modelowe przykłady funkcjonowania małych miast. Wysoko ocenić należy pogłębioną analizę

na płaszczyźnie konkretnych małych miast, która jest niejako krokiem dalej w stosunku do poprzednich badań i udaną próbą zejścia na płaszczyznę konkretnych miast. W streszczeniu sformułowane zostały cenne wskazówki na temat funkcjonowania i kierunków rozwoju badanych miast. Mankamentem pracy jest jej empiryczny charakter, przedstawione ścieżki rozwoju mogą i powinny być opracowane jako bardziej uniwersalne, brak też szerszego odniesienia do literatury przedmiotu i podsumowania.

Celem kolejnego opracowania, opublikowanego w 2014 roku była analiza sytuacji społeczno-gospodarczej i zdefiniowanie roli małych miast aglomeracji poznańskiej w systemie małych miast województwa wielkopolskiego. [Konecka-Szydłowska, B. (2014). Socio-economic situation of small towns of the Poznań agglomeration. *Small and medium towns' attractiveness at the beginning of the 21st century. Clermont-Ferrand: Ceramac, 33*, 133-146.]. Praca jest umocowana w teorii biegunów wzrost i koncepcji badawczej rdzeń-peryferie. W rozdziale, który jest częścią międzynarodowej monografii poświęconej małym miastom Autorka dokonuje rankingu rozwoju ośmiu małych miast w aglomeracji Poznania na tle ich ogółu w województwie. Ukazuje wpływ ośrodka metropolitalnego na rozwój małych miast oraz diagnozuje bariery ich rozwoju. Trzeba w tym miejscu stwierdzić iż stawiane w pracy tezy znajdują wyraźne potwierdzenie w zbiorze wszystkich małych miast w kraju.

Kapitał endogeniczny, jak postulowano we wcześniejszych pracach stał się przedmiotem kolejnego artykułu [Konecka-Szydłowska, B., & Maćkiewicz, B. (2015). Endogenous capital of small towns in the Poznań agglomeration. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Geographica, 8*, 80-95.]. Celem opracowania była identyfikacja kapitału endogenicznego ośmiu, wcześniej badanych, małych miast aglomeracji Poznania oraz analiza jego roli w rozwoju badanych ośrodków. Autorki identyfikują lokalne zasoby w trzech segmentach: społecznym, ekonomicznym i środowiskowym, nie tylko w oparciu o dostępne materiały statystyczne, ale także badania terenowe. Można mieć jedynie zastrzeżenia do wyboru cech określających kapitał endogeniczny w wybranych grupach (np. wodociągów w zbiorze „natural”).

Interesujące wyniki swoich badań nad rolą małych miast w aglomeracji Poznania przedstawiła dr B. Konecka-Szydłowska w pracy z 2016 roku [Konecka-Szydłowska, B. (2016). Powiązania społeczno-gospodarcze i znaczenie małych miast aglomeracji poznańskiej. *Studia Ekonomiczne, 279*, 162-177.]. Do analizy powiązań funkcjonalnych miast wykorzystano materiały zebrane w badaniach ankietowych przeprowadzonych w 2012 roku na grupie aż 500 respondentów. Dały one możliwość zobrazowania tych sfer więzi społeczno-gospodarczych

małych miast z otoczeniem, które są niemożliwe do opisu w świetle dostępnych danych. Ta praca powstała jako kontynuacja wcześniejszych badań Autorki poświęconych małym miastom w otoczeniu Poznania i można ją traktować jako dążenie do poszukiwania sposobów analizy sytuacji małych miast funkcjonujących w otoczeniu ośrodka centralnego. Wysoko oceniam podjęcie próby oceny znaczenia małych miast dla otaczających je obszarów.

W 2016 roku ukazał się współautorski artykuł, z 60% udziałem dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej, o znacznie szerszym, w porównaniu do poprzednich prac, ujęciu zarówno w odniesieniu do przedmiotu badań (uwzględnia wszystkie 109 miast województwa) jak i badań funkcji miast. [Konecka-Szydłowska, B., & Maćkowiak, H. (2016). Zróżnicowanie funkcjonalne miast województwa wielkopolskiego. *Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna*, (36), 39-56.]. Celem pracy jest zbadanie zmian funkcjonalnych widocznych w gospodarce miast województwa wielkopolskiego. Do analizy tych zmian wykorzystano znaną metodę dominacji funkcjonalnej Jerczyńskiego. Autorzy uzupełnili analizę funkcji na podstawie struktury pracujących o informacje na temat liczby podmiotów gospodarczych według sekcji PKD. Pozwoliło to dokładniej ocenić zachodzące w badanej zbiorowości miast transformacje funkcjonalne. Ważnym efektem badań zawartej pracy było stwierdzenie, że liczba występujących typów funkcjonalnych miast maleje, co wydaje się oczywiste, z uwagi na niemal całkowitą eliminację typów miast związanych z rolnictwem oraz na wzrost znaczenia w ich gospodarce sektora usługowego. Istotnym jest też w tej pracy zwrócenie uwagi na duże tempo przyrostu liczby podmiotów w usługach nowoczesnych (informacja, wiedza i innowacja), co wydaje się początkować nowe procesy przekształceń społeczno-gospodarczych miast. Pomiar bazy ekonomicznej miasta wykazał zależność pomiędzy wielkością miasta a rodzajem funkcji egzogenicznych. W pracy zwrócono ponadto uwagę na rolę ośrodka centralnego i większą dynamikę w zakresie zmian liczby podmiotów usługowych w miastach należących do aglomeracji Poznania. Brakło w pracy natomiast odniesienia do roli ośrodków subregionalnych.

Dwa aspekty urbanizacji - demograficzny i przestrzenny - badane są z kolei w pracy z 2016 roku na temat znaczenia małych miast w procesie urbanizacji województwa wielkopolskiego [Konecka-Szydłowska, B. (2016). Significance of small towns in the process of urbanisation of the Wielkopolska region (Poland). *European Countryside*, 8(4), 444-461.]. W opracowaniu przedstawiono poziom urbanizacji Wielkopolski na tle całego kraju, co potwierdza zdolność Autorki do ujęć szerszych i zdolność obserwacji badanych zjawisk na tle krajowych trendów. Nie udało się natomiast w tym opracowaniu wyeliminować powtórzeń

z pracy poprzedniej (część dotycząca miejskiej sieci osadniczej województwa), co można jednak wytłumaczyć koniecznością wprowadzenia zagranicznego czytelnika w specyfikę procesów urbanizacji w Polsce i badanym województwie. W opracowaniu sporo miejsca poświęcono typom miast wyróżnionym ze względu na rozwój demograficzny w latach 2002-2014 oraz znaczeniu miast nowych, powstałych w latach 1989-2016 dla procesów urbanizacyjnych województwa. Istotne jest spostrzeżenie Autorki, że rola miast nowych jest duża w skali konkretnych powiatów, natomiast w odniesieniu do całego województwa ich znaczenie dla urbanizacji jest niewielkie. Konkluzje zawarte w podsumowaniu tej pracy nie wynikają z prezentowanych badań, a przywołują znane opinie na temat modelu i zróżnicowania powojennego procesów urbanizacji.

Pani dr Barbara Konecka-Szydłowska bada małe miasta na różnych płaszczyznach odniesienia, w czym, między innymi, przejawia się jej naukowa dojrzałość. W jednej z ostatnich prac z roku 2018, zwraca uwagę na grupę miast małych pełniących funkcję ośrodka powiatowego [Konecka-Szydłowska, B. (2018). Rozwój małych miast powiatowych województwa wielkopolskiego w ujęciu koncepcji urban resilience. *Space–Society–Economy*, (24), 27-44.]. Celem tej pracy jest ukazanie ścieżek rozwoju małych miast powiatowych województwa wielkopolskiego w ujęciu koncepcji urban resilience. Rozważania są dobrze osadzone w polskiej i zagranicznej literaturze przedmiotu. W tej pracy, która zasługuje na wysoką ocenę, Autorka prezentuje nowe ujęcie badawcze, mało znane na gruncie polskich badań miast, a odnoszące się do prężności i wrażliwości miast, rozumianej jako zdolność adaptacyjną ośrodków na zachodzące zewnętrzne zakłócenia. Nowa koncepcja, jak pisze Autorka, pozwala na podstawie analizy ścieżki rozwoju miasta określić poziom prężności (adaptacji, i poprawy ścieżki) i wrażliwości (zamknięcia w starych strukturach). Do niedawna do zakłóceń zewnętrznych w badaniu rezyliencji zaliczano katastrofy naturalne, zmiany klimatu czy np. powodzie. W literaturze światowej ostatniego okresu koncepcję tą rozszerzono do badań zachowania miast i zdolności wyjścia ze stanu zaburzenia równowagi spowodowanego przykładowo kryzysem gospodarczym. W efekcie przeprowadzonych badań prężności i wrażliwości małych miast powiatowych w wymiarze ekonomicznym okazało się, że kluczowym czynnikiem jest struktura gospodarcza ośrodka, a dominacja usług jest elementem ułatwiającym miastom adaptację do współczesnych procesów przemian. Autorka zwraca uwagę na konieczność dalszych badań i ich rozszerzenie o wymiar demograficzny oraz pozostałe ośrodki miejskie.

Ostatnia z prac stanowiących osiągnięcie naukowe dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej, również z 2018 roku [Konecka-Szydłowska, B. (2018). Trajectories of the Development of Small

Towns in Terms of the Urban Resilience Concept—the Demographic Dimension. *Barometr Regionalny. Analizy i prognozy*, 16(2), 7-17.] stanowi kontynuację rozpoczętych w poprzednio omówionym artykule rozważań. Zgodnie z postawionym wcześniej postulatem badanie prężności i wrażliwości miast zostało rozszerzone o wymiar demograficzny oraz zbiór małych miast województwa wielkopolskiego. Podobnie jak w poprzednim opracowaniu Autorka przedstawia trajektorie rozwoju i dokonuje typologii miast w wymiarze demograficznym, w oparciu o schemat i typy miast wyróżnione przez Drobniak (2014) i Sucháček (2016). Autorka konkluduje, że na poziom odporności na zakłócenia zewnętrzne miasta wpływa jego wielkość i położenie, w mniejszym zaś funkcje administracyjne.

Podsumowując tą część mojej oceny chcę stwierdzić, że omówione powyżej prace dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej charakteryzuje wysoki poziom merytoryczny. W pracach nie tylko poprawnie postawiono cel poszczególnych opracowań, ale także sformułowano pytania badawcze, mają one poprawną strukturę, tytuły adekwatne do zawartości, rzetelnie prowadzoną i klarowną analizę oraz dobrze sformułowane wnioski. W pracach stosowane są zróżnicowane metody badań społeczno-gospodarczych, od licznych metod i wskaźników statystycznych po badania ankietowe i pogłębione wywiady. Autorka ponadto potrafi wskazać kierunki dalszych prac z zakresu rozwoju i funkcjonowania miast małych. W pracach tych nie brak jest ujęć syntetyzujących w postaci proponowanych klasyfikacji i typologii. Uważam, że przedstawione do oceny prace po wyeliminowaniu powtórzeń, które tłumaczą każdorazową koniecznością wprowadzenia w obszar badawczy, stanowią swego rodzaju wyczerpującą społeczno-gospodarczą monografię małych miast w województwie wielkopolskim, która obejmuje nie tylko wszystkie klasyczne części takiego opracowania, ale także wprowadza nowatorskie ujęcia i rozwiązania badawcze. Słabszą stroną recenzowanych prac jest przegląd literatury przedmiotu, Autorka z reguły ogranicza się do wymienienia podstawowych i zazwyczaj tylko polskich pozycji literatury związanych z omawianą problematyką badawczą. Takie ograniczenie i brak szerszego wprowadzenia oraz przeglądu literatury zagranicznej tłumaczą faktem, że większość prezentowanych prac z uwagi na miejsce publikacji oraz sam obszar badań skierowana została do polskiego czytelnika.

Ocena części autoreferatu poświęconego omówieniu osiągnięcia naukowego.

Dr Barbara Konecka-Szydłowska opisanym powyżej cyklem prac opatrzyła wspólnym tytułem „Małe miasta we współczesnych procesach przemian regionalnego systemu osadniczego”. Postawiła też ex post pięć tez badawczych i w tak przyjętych ramach omówiła wyniki, jakie uzyskała w poszczególnych pracach, słusznie łącząc je w grupy tematyczne, podporządkowane poszczególnym tezom. Wysoko oceniam wprowadzenie do tej części autoreferatu, w którym Habilitantka wykazuje się znajomością literatury polskiej i zagranicznej poświęconej małym miastom. Słusznie zauważa, iż wielu autorów cytowanych prac marginalizuje badania miast małych koncentrując uwagę na miastach dużych, co prowadzić może do poważnych konsekwencji dla całokształtu badań miejskich. Prezentowany przez Autorkę cykl opracowań jest wynikiem jej wieloletnich badań miast małych, które jak wynika z załączonej dokumentacji rozpoczęły się jeszcze na etapie przygotowywania pracy magisterskiej o usługach w gminie Nowy Tomyśl. Celem naukowym prezentowanego osiągnięcia jest identyfikacja wybranych współczesnych procesów przemian, którym podlegają małe miasta wchodzące w skład regionalnego systemu osadniczego. Wydaje się, że Autorka bardzo ostrożnie sprecyzowała cel pracy, przedstawione publikacje uprawniają bowiem do zarysowania samego celu o wiele szerzej niż tylko „identyfikacja”. Sama identyfikacja sugeruje, iż praca ma charakter opisowy i niewiele wnosi do rozwoju nauki, co w moim przekonaniu nie jest prawdą. W odniesieniu do tytułu trzeba zaznaczyć, iż w prezentowanych pracach czytelnik nie znajdzie szerszego odniesienia do problematyki regionalnych systemów osadniczych. Ten brak, jak się wydaje, został jednak uzupełniony w autoreferacie (str. 6), a także przykładowo we współautorskiej pracy „Small town development and social capital in Poland: the cases Łobez and Słupca”, w której wspomniano o małych miastach rozwijających się nie tylko w subregionie Poznania, ale także Kalisza (21), Piły (17) i Konina (12), przede wszystkim jednak we wcześniejszym opracowaniu pt. „Zróżnicowanie regionalnych systemów osadniczych w aspekcie małych miast” z 2012 roku, nie uwzględnionym jednak w pracach stanowiących dzieło.

Przedmiotem badań Autorki są głównie małe miasta w województwie wielkopolskim, w którym w liczbie 93 stanowią 82% ogółu miast i 30% ogółu ludności miejskiej województwa.

Spśród pięciu postawionych w autoreferacie tez najważniejszą wydaje się teza 3 mówiąca o tym, że małe miasta wykazują odporność w wymiarze demograficznym i ekonomicznym na oddziaływanie współczesnych zewnętrznych uwarunkowań rozwoju. Zagadnienie odporności miast zostało podjęte w dwóch ostatnich pracach Habilitantki, a do jego zbadania wykorzystano relatywnie nową koncepcję resilience (odporności). Jak już

wspomniano pozwala ona na podstawie analizy ścieżki rozwoju miasta określić poziom prężności i wrażliwości gospodarki miasta na zachodzące zakłócenia. W odniesieniu do małych miast województwa wielkopolskiego okazało się, że miasta w różnym stopniu adaptują się do współczesnych procesów, a zatem reprezentują różne ścieżki rozwoju i zróżnicowany poziom odporności, co w przypadku wymiaru demograficznego jest głównie uwarunkowane wielkością ośrodka oraz jego położeniem, a w przypadku wymiaru ekonomicznego - strukturą gospodarczą miasta. Bardzo wysoko oceniam zastosowanie nowego podejścia do badań miast małych. W świetle zaistniałej obecnie groźby kryzysu społecznego i gospodarczego w Polsce i na świecie, w związku z zagrożeniem epidemiologicznym, badania Autorki nabierają nowego, ważnego, aplikacyjnego znaczenia.

Pomimo zgłoszonych uwag recenzowane osiągnięcie naukowe Habilitantki oceniam wysoko. Praca reprezentuje szerokie i wszechstronne spojrzenie na problematykę rozwoju miast małych, ma wybitne walory informacyjno-poznawcze, ale także zalety praktyczne. Poszczególne części osiągnięcia są dobrym wzorem dla badaczy małych miast w Polsce oraz stanowią doskonały materiał pomagający w pracy dydaktycznej związanej z geografią osadnictwa i miast.

Przedstawione jako osiągnięcie naukowe prace stanowią logiczną, powiązaną całość. Są znaczącym wkładem Autorki do rozwoju dyscypliny, a część autoreferatu im poświęcona bardzo dobrze scala i syntetyzuje uzyskane wyniki. Całość spełnia kryteria określone przez Ustawę o stopniach naukowych i tytułach w zakresie sztuki (Dz., U, nr 65, poz.595, ze zmianami), stanowiąc osiągnięcie naukowe w rozumieniu art.16, ust.2. Ustawy.

Ocena pozostałego dorobku naukowego dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej

Dorobek naukowy Habilitantki jest ilościowo znaczący. Obejmuje łącznie 84 prace (bez opracowań wskazanych jako osiągnięcie naukowe) oraz dwie ekspertyzy naukowe. Trzeba zaznaczyć, iż zdecydowana większość opracowań (73) powstało po uzyskaniu stopnia doktora. Dziesięć prac pochodzi z okresu po magisterium, a jedna nawet z wcześniejszego. Niemal 80% dorobku naukowego Autorki stanowią oryginalne opracowania, które ukazały się w recenzowanych publikacjach. Znaczący udział w dorobku naukowym mają przy tym publikacje przygotowane samodzielnie (30 prac). Blisko 60% dorobku stanowią prace powstałe

we współautorstwie, przy udziale Autorki od 15 do 80%. Powstawały one we współpracy z naukowcami z różnych ośrodków, co należy ocenić pozytywnie, choć nie zawsze można jednoznacznie stwierdzić, która ich część jest autorstwa dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej. Najczęściej bowiem w oświadczeniach podana jest informacja o „częściowym” wkładzie.

Na oceniany dorobek składają się dwie monografie, w tym jedna autorska, 28 artykułów w czasopiśmie, w tym 3 w czasopiśmie zagranicznych, 28 rozdziałów w pracach zbiorowych i aż 15 tzw. working papers. Obok prac opublikowanych w Czechach, Niemczech, Francji, Szwecji, we Włoszech i na Węgrzech na uwagę zasługują prace zamieszczone w uznanych ogólnopolskich czasopiśmie naukowych między innymi: Bulletin of Geography, Studia i Biuletyn KPZK PAN, Studia Regionalne i Lokalne, Acta Universitatis Lodzianensis, Studia Ekonomiczne oraz Studia Miejskie.

Dorobek naukowy Habilitantki mieści się w zakresie geografii osadnictwa, w szczególności geografii miast i skupia się na geografii miast małych. Prace dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej można usytuować w kilku nurtach badawczych. Do głównego nurtu badawczego Autorki należą opracowania poświęcone rozwojowi społeczno-gospodarczemu miast małych. Są to najczęściej szczegółowe badania małych miast województwa wielkopolskiego, przeprowadzane na różnych płaszczyznach odniesienia. Znaczącą grupę wśród tych badań stanowią studia przypadku. W zasługującej na uwagę monografii nt. „Rozwój społeczno-gospodarczy Nowego Tomysła w okresie transformacji systemowej” Autorka dążyła do opracowania modelu rozwoju społeczno-gospodarczego małego miasta, uwzględniającego zróżnicowane czynniki bezpośrednie i pośrednie wpływające na ten rozwój. Obok poznawczej funkcji prac, będących studium przypadku, posiadają one także walor metodologiczny, Habilitantka bowiem proponuje własne metody badań małych miast. Takim wzorem opracowania może przykładowo być, oprócz wspomnianej monografii, praca na temat percepcji przestrzeni Gościna. W analizie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Autorka często powtarza powszechnie stosowane metody np. wskaźnik syntetyczny Perkala. W dorobku z tego nurtu badawczego, znajdują się także opracowania teoretyczne, jak przykładowo rozdział w monografii na temat nowych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego małych miast w Polsce. Wyniki teoretycznych rozważań zostały później wykorzystane w pracach empirycznych w odniesieniu do kapitału endogenicznego i społecznego małych miast.

Obok badań małych miast województwa wielkopolskiego dr Barbara Konecka-Szydłowska, w wybranych opracowaniach, rozszerza obszar swoich dociekań nad problematyką rozwoju małych miast do skali całego kraju. Nawiązując do prac między innymi

Z. Chojnickiego, T. Czyż i W. Maika przykładowo dokonuje statystycznej analizy miejsca małych miast w regionalnych systemach osadniczych. Miasta całego kraju zrzeszone w sieci miast Cittaslow stały się też podstawą kilku innych artykułów. Ważnym podkreślenia jest fakt, że wnioski płynące z badań miast Cittaslow zostały opublikowane w prestiżowym wydawnictwie Springer, a same badania były prowadzone w ramach nawiązanej współpracy międzynarodowej. Najmniejsze miejskie jednostki osadnicze zostały natomiast przeanalizowane w koncepcji kontinuum miejsko-wiejskiego. Z tym nurtem badań wiąże się również zainteresowanie Autorki miastami restytuowanymi, ich rolą w lokalnym rozwoju oraz funkcją jako lokalnych rynków pracy. Również i te badania zostały rozszerzone w ramach nawiązanej współpracy międzynarodowej, a efektem tej współpracy stał się artykuł, w którym autorzy porównują stopień urbanizacji w Polsce i na Węgrzech.

Niezależnie od badań małych miast dr Barbara Konecka-Szydłowska była wykonawcą w kilku projektach badawczych polskich nt. „Funkcjonowanie i kierunki rozwoju aglomeracji poznańskiej. Rynek pracy i mobilność siły roboczej w aglomeracji poznańskiej” z 2009 roku, realizowanym pod kierunkiem prof. dr. hab. T. Kaczmarka i prof. dr. hab. P. Churskiego oraz nt. „Analiza wrażliwości gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych województwa wielkopolskiego na kryzys gospodarczy i finansowy z 2014 r.” pod kierunkiem prof. dr. hab. P. Churskiego. Wypracowanie metod badań gospodarstw domowych i ich wrażliwości na kryzys gospodarczy i finansowy nabiera w obecnym czasie nowego, aplikacyjnego wymiaru. Habilitantka brała ponadto udział w projekcie NCN pod kierunkiem prof. dr. hab. P. Churskiego nt. „Rozwój społeczno-gospodarczy a kształtowanie się obszarów wzrostu i obszarów stagnacji gospodarczej”. Projekt ten był prowadzony we współpracy międzynarodowej polsko-litewsko-słowackiej. W jego ramach ukazano zróżnicowanie przestrzenne rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie NUTS 4 w trzech państwach. Habilitantka włączyła się ponadto w teoretyczne rozważania na temat redefinicji czynników rozwoju regionalnego, w ramach realizowanego również pod kierunkiem prof. dr. hab. P. Churskiego projektu NCN nt. „Nowe wyzwania polityki regionalnej w kształtowaniu czynników rozwoju społeczno-ekonomicznego regionów mniej rozwiniętych”.

Reasumując, pozytywnie oceniam dorobek naukowy dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej. Jego mocną stroną jest w moim przekonaniu, jasno sprecyzowany przedmiot badań, co sprawia, iż w środowisku naukowym jest osobą jednoznacznie kojarzoną z badaniami małych miast w Polsce. Solidny warsztat badawczy pozwala jednak Habilitantce na aktywność naukową w innych obszarach geografii społeczno-ekonomicznej, co potwierdza jej

uczestnictwo w kilku projektach badawczych nie tylko o zasięgu krajowym. Bardzo pozytywnie oceniam także dużą aktywność na polu publikacyjnym, na łamach dobrych polskich wydawnictw naukowych. W moim przekonaniu prace te trafiają do szerokiego grona odbiorców, w tym studentów i mogą być dobrym wzorem do naśladowania. Nieco słabszą stroną dorobku naukowego Habilitantki jest jej aktywność publikacyjna na łamach czasopism zagranicznych oraz w większości przypadków zawężenie obszaru badań do jednego województwa.

Liczba cytacji według bazy Web of Science bez autocytowań wynosi 25, a Program Publish or Perish na podstawie bazy Google Scholar wykazuje 225 cytowań. Indeks Hirscha według bazy Web of Science (WoS) wynosi 2, natomiast Indeks Hirscha obliczony przez program Publish or Perish na podstawie bazy Google Scholar wynosi 6. Te relatywnie niewysokie wskaźniki bibliometryczne, w moim przekonaniu, nie oddają jednak w pełni dużego wkładu Habilitantki w rozwój badań w zakresie miast małych.

Miarą aktywności naukowej dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej jest jej liczny udział w konferencjach, na których łącznie wygłosiła 50 referatów i zaprezentowała 15 posterów. Wśród wszystkich konferencji z udziałem Habilitantki – 14 to konferencje międzynarodowe, w tym 5 zagranicznych. Wysoko oceniam ponadto udział w warsztatach naukowych w Lipsku, Rydze, Wilnie, Bratysławie i L'Aquila. Ponadto Habilitantka kilkakrotnie brała udział w charakterze członka komitetu naukowego i organizacyjnego konferencji polskich i zagranicznych.

Doktor B. Konecka-Szydłowska odbyła ponadto dwa zagraniczne staże naukowe, w 2006 roku na uniwersytecie w Lipsku oraz w 2015 roku w Gran Sasso Science Institute w L'Aquila.

Z obowiązku recenzentki muszę zwrócić uwagę, iż kwalifikacje merytoryczne Habilitantki nie znalazły jak dotąd potwierdzenia w powołaniu jej jako recenzentki prac w czasopiśmie zagranicznych, była jednak recenzentką 15 prac w polskich czasopiśmie naukowych.

Doktor Barbara Konecka-Szydłowska wykazuje sporą aktywność na polu popularyzacji nauki. Na uwagę zasługują wykłady na temat małych miast, zamawiane dla pracowników i studentów we Francji i w Niemczech. Prowadziła też wykłady w ramach Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki.

Ocena dorobku dydaktycznego i osiągnięć organizacyjnych

Dr B. Konecka-Szydłowska jest doświadczonym nauczycielem akademickim, a jej działalność dydaktyczna związana jest głównie z Wydziałem Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM w Poznaniu. Prowadziła wiele różnych zajęć, od wykładów obowiązkowych i monograficznych, po ćwiczenia, seminaria, laboratoria i ćwiczenia terenowe. Zajęcia te były wysoko oceniane przez studentów. Średnia ocena z lat 2011-2018 wynosiła 4,8 (w skali od 1 do 5).

Bardzo ważną częścią dorobku dydaktycznego Habilitantki jest promotorstwo prac magisterskich i licencjackich w Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej WNGiG UAM. Łącznie wypromowała 12 licencjatów i 32 magistrów. W 2014 roku praca magisterska napisana pod jej kierunkiem otrzymała pierwszą nagrodę w konkursie na rodzimym wydziale. Dr B. Konecka-Szydłowska była często powoływana na recenzentkę prac licencjackich i magisterskich.

Godne podkreślenia jest, iż od roku 2018/2019 jest drugim promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim realizowanym w Katedrze Ekonomii i Polityki Gospodarczej w Agrobiznesie na Wydziale Ekonomiczno-Społecznym, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Praca Habilitantki w latach 2010-2019 wiązała się ze znacznym obciążeniem dydaktycznym, znacząco przekraczającym pensum. Za działalność dydaktyczną otrzymała w 2017 roku Zespołową Nagrodę 3-stopnia Rektora UAM.

Udział Habilitantki w zakresie działalności organizacyjnej należy uznać za podstawowy. Była instytutowym koordynatorem ds. punktacji ECTS na wydziale, przedstawicielem Instytutu do kontaktów z Urzędem Statystycznym w Poznaniu oraz członkiem Rady Programowej opracowującej program studiów i zespołu ds. akredytacji. Od 2014 roku jest członkiem i jurorem Komitetu Okręgowego Olimpiady Geograficznej w Poznaniu przy PTG. Za działalność organizacyjną otrzymała Nagrodę 3-stopnia Rektora UAM w 2015 roku.

Podsumowanie i wniosek końcowy

Ocena dorobku naukowo-badawczego oraz działalności dydaktycznej i organizacyjnej, moim zdaniem, daje podstawy o ubieganie się o stopień doktora habilitowanego. Znaczący dorobek naukowy w zakresie badań małych miast należy uznać za pokaźny wkład dr Barbary

Koneckiej-Szydłowskiej w rozwój badań z zakresu geografii miast. Chodzi zarówno o Jej istotne propozycje metodologiczne badań tego typu osiedli, jak i zrealizowane tematy badawcze związane z małymi miastami. Bardzo dobrze oceniam uczestnictwo Habilitantki w zespołach ekspertów oraz udział w polskich i zagranicznych projektach badawczych, a także dokonania na polu dydaktyki.

Doktor Barbara Konecka-Szydłowska spełnia, moim zdaniem, kryteria art. 16 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.). W związku z tym wnoszę o dopuszczenie dr Barbary Koneckiej-Szydłowskiej do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Kraków, dn. 23 marca, 2020r.

Agnieszka Kwiatkiewicz-Soltyś